

2021-06-21

Dnr Komm2021/00310/S1985:A

Socialdepartementet
103 33 Stockholm

Remissvar avseende betänkandet En stärkt försörjningsberedskap för hälso- och sjukvården (SOU 2021:19)

(dnr S2021/03085)

Statens medicinsk-etiska råd (Smer) har i uppdrag att belysa medicinsk-etiska frågor ur ett övergripande samhällsperspektiv. Smer kommenterar de förslag som är av särskild vikt utifrån detta perspektiv.

Smer har givits möjlighet att lämna synpunkter på betänkandet *En stärkt försörjningsberedskap för hälso- och sjukvården, SOU 2021:19*.

Betänkandet innefattar en lång rad förslag på olika områden som samtliga ämnar stärka försörjningsberedskapen för hälso- och sjukvården. Smer kommenterar de förslag som ligger innanför rådets kompetensområde.

Smer vill understryka vikten av att staten, regionerna och kommunerna snarast säkerställer hälso- och sjukvårdens försörjning av läkemedel och sjukvårdsmateriel i vardagen, vid allvarliga händelser i fredstid och vid höjd beredskap och krig. Brister i tillgång till läkemedel och sjukvårdsmateriel ställer vårdgivaren och dess personal inför svåra etiska problem, hälsorisker, och ytterst riskerar patienter att gå miste om den vård och omsorg de är i behov av.

Smer tillstyrker utredningens förslag om att det bör införas en ny bestämmelse i hälso- och sjukvårdslagen som tydligt anger en målsättning för hälso- och sjukvården i fredstida kriser och krig. Det vill säga att hälso- och sjukvårdslagens bestämmelser gäller även i kris och krig och att hälso- och sjukvården vid fredstida kriser och i krig ska ha kapacitet att utföra sådan vård som inte kan anstå. En tydlig målbild har stor betydelse för planering och inriktning av den vård som ska bedrivas i kriser och krig. Det är viktigt att tydliggöra att det är patienten och dennes behov av hälso- och sjukvård som är målet för den

framtida strategin för försörjningsberedskap av läkemedel och sjukvårdsmaterial, så att resonemang kring kostnader och ransonering inte riskerar att skydda sikten. Vid framtida fredstida kriser och krig kan det likväl vara svårt att leva upp till målsättningen och den föreslagna bestämmelsen i hälso- och sjukvårdslagen, varpå prioriteringar och ransonering behöver göras.

Smer inser betydelsen av utredningens förslag om en förstärkt krisberedskap. Rådet vill dock betona att en krisberedskap inte endast består i en förstärkt försörjningsberedskap när det gäller lagerhållning och tillgång till exempelvis sjukvårdsmaterial, läkemedel och en ändamålsenlig organisation vid en kris. Som Smer betonar i skriften *Etiska vägval vid en pandemi, 2020:3*, bör det också finnas en krisberedskap när det gäller de svåra etiska beslut och avvägningar som måste göras vid en pandemi och vid andra kriser. I skriften föreslår Smer värden och principer som bör ligga till grund för sådana beslut. Mot denna bakgrund menar Smer att det är nödvändigt att ta fram ett nationellt etiskt ramverk för beslutsfattande vid pandemier och andra kriser.

Remissvaret beslutades vid rådets extra sammanträde den 21 juni 2021.

I beslutet har deltagit Kenneth Johansson, ordförande, Michael Anefur, Magnus Harjapää, Ulrika Jörgensen, Lina Nordquist och Malena Ranch, samtliga ledamöter i rådet. I beredningen av ärendet deltog även Göran Collste, Titti Mattsson, Olle Olsson, Bengt Rönngren, Nils-Eric Sahlin, Mikael Sandlund, och Marie Stéen, samtliga sakkunniga i rådet.

En arbetsgrupp bestående av Göran Collste, Olle Olsson, Mikael Sandlund och Nils-Eric Sahlin har berett ärendet. Föredragande har varit Lotta Eriksson, huvudsekreterare.

För rådet,

Kenneth Johansson

Ordförande

Statens medicinsk-etiska råd